

Rozwój małej retencji na cele środowiskowe w województwie kujawsko-pomorskim

Konferencja otwierająca projekt: Warunki i wymogi naboru grantowego

Program Regionalny Fundusze Europejskie dla Kujaw i Pomorza 2021-2027 | Działanie FEKP.02.09

Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego

 22 czerwca 2026 r. | Toruń

Kluczowe znaczenie dla środowiska

- **Walka ze stepowaniem regionu:** Kujawy i Pomorze należą do obszarów o najniższych opadach w Polsce. Zatrzymywanie wody w miejscu opadu jest kluczowe dla rolnictwa i leśnictwa.
- **Ochrona bioróżnorodności:** Odtwarzanie lokalnych mokradeł, oczek wodnych i koryt rzecznych tworzy oazy życia dla zagrożonych gatunków flory i fauny.
- **Klimatyczna tarcza ochronna:** Inwestycje w małą retencję stabilizują mikroklimat, przeciwdziałają skutkom susz rolniczych oraz lokalnym podtopieniom.

Priorytet Zielonego Ładu w regionie

Warunki i etapy naboru wniosków

1. Uruchomienie

Zatwierdzenie niezbędnych procedur wdrożeniowych przez właściwe instytucje, a następnie oficjalne ogłoszenie o naborze przez Zarząd Województwa.

2. Czas trwania

Czas na złożenie wniosków o powierzenie grantu wynosi ok. 60 dni od momentu oficjalnego ogłoszenia. Dokładna data graniczna zostanie wskazana w ogłoszeniu.

3. Przygotowanie

Wnioskodawcy powinni bezzwłocznie kompletować dokumentację, konsultować założenia z pracownikami DROW oraz właściwymi organami uzgadniającymi.

** Konsultacje z pracownikami DROW minimalizują ryzyko błędów formalnych!**

Podstawowe warunki kwalifikowalności

Kwalifikowalni Beneficjenci

Kto może wnioskować o powierzenie grantu?

- Jednostki Samorządu Terytorialnego (JST) i ich podmioty;
- Kościoły i związki wyznaniowe;
- Osoby fizyczne;
- Stowarzyszenia, spółdzielnie, spółki wodne i inne os. prawne.

 Zgodnie z unijnymi przepisami o wdrażaniu EFRR

Budżet i Warunki Finansowe

Obszar realizacji: Wyłącznie obszary wiejskie województwa (wykluczenie miast).

Finanse projektu:

- Pula środków w naborze: **59,9 mln PLN**
- Maksymalny poziom dofinansowania: **do 100%**
- Maksymalny limit grantu: **200 000 EUR**

 Limit przeliczany po kursie KE z dnia ogłoszenia

Kwalifikowalność projektów i działania

Typy wspieranych inwestycji

- **Infrastruktura techniczna:** zbiorniki retencyjne, jazy, zastawki, mikro-podpiętrzenia służące zatrzymywaniu wody.

Fakultatywnie:

- **Metody ekosystemowe:** Przywracanie mokradeł, odtwarzanie koryt rzecznych i oczek wodnych na polach.
- **Zadrzewienia:** Zwiększanie powierzchni i ilości zadrzewień śródpolnych jako wsparcie retencji.

Wymagane Wskaźniki Retencyjne

Wskaźnik Produktu: Pojemność obiektów małej retencji [m^3] – budowa lub przebudowa obiektów (zbiorniki do 5 mln m^3 , budowle piętrzące, stawy rybne).

Wskaźnik Rezultatu: Objętość retencjonowanej wody w ciągu roku.

 Działanie FEKP.02.09 / Zgodnie z kryteriami wyboru

Planowanie lokalizacji i metody retencji

1. Wybór miejsca i monitoring

Wykorzystanie naturalnych procesów:

- **Naturalne obniżenia:** Planowanie inwestycji w naturalnych nieckach i rynnach spływu wód deszczowych.
- **Systemy monitoringu opadów:** Analiza wieloletnich bilansów wodnych, danych geodezyjnych oraz map zagrożenia suszą (systemy GIS i IMGW).

2. Różnorodne metody retencji

Wielokierunkowe zatrzymywanie wody:

- **Retencja krajobrazowa:** Odtwarzanie podmokłości, ochrona torfowisk, tworzenie śródpolnych pasów zadrzewień (hamowanie wiatru i spływu).
- **Retencja korytowa:** Regulacja odpływu z sieci rowów melioracyjnych za pomocą zastawek i progów (dwukierunkowa regulacja poziomu wód).
- **Mikro-zbiorniki:** Budowa stawów infiltracyjnych, oczek wodnych zbierających deszczówkę i spowalniających erozję gleby.

 Precyzyjna analiza topografii minimalizuje koszty i zwiększa efektywność retencyjną inwestycji!

Przeznaczenie i zakaz rolniczy

Wyłącznie Cel Środowiskowy

Wszystkie dofinansowane zbiorniki, stawy i urządzenia hydrotechniczne mają służyć wyłącznie:

- Zatrzymaniu i opóźnieniu spływu wód powierzchniowych
- Odbudowie i stabilizacji wód gruntowych
- Ochronie lokalnej bioróżnorodności i ekosystemów rzecznych

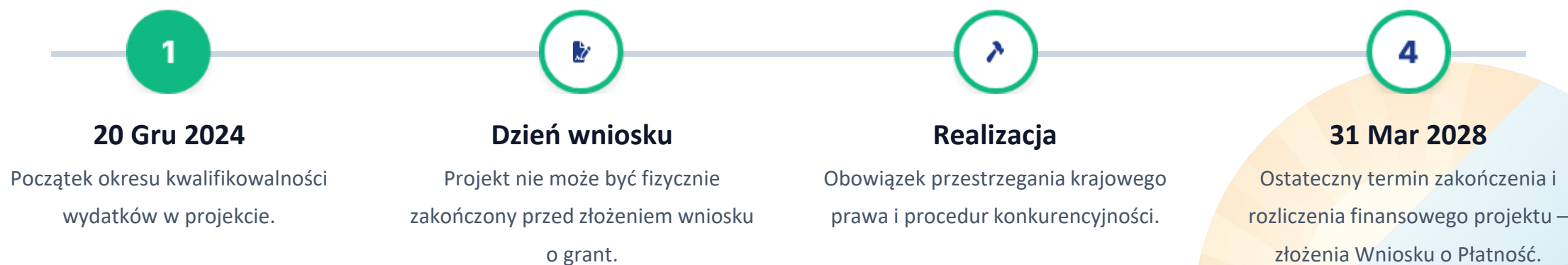
Bezwzględny Zakaz Rolniczy

Powstała infrastruktura nie może być wykorzystywana na cele rolnicze:

- **Zakaz** poboru wody do nawadniania pól uprawnych
- **Zakaz** prowadzenia komercyjnego chowu i hodowli ryb
- **Zakaz** integracji z systemami irygacji produkcyjnej

 Naruszenie zakazu skutkuje zwrotem dofinansowania!

Prawne ramy czasowe przedsięwzięcia

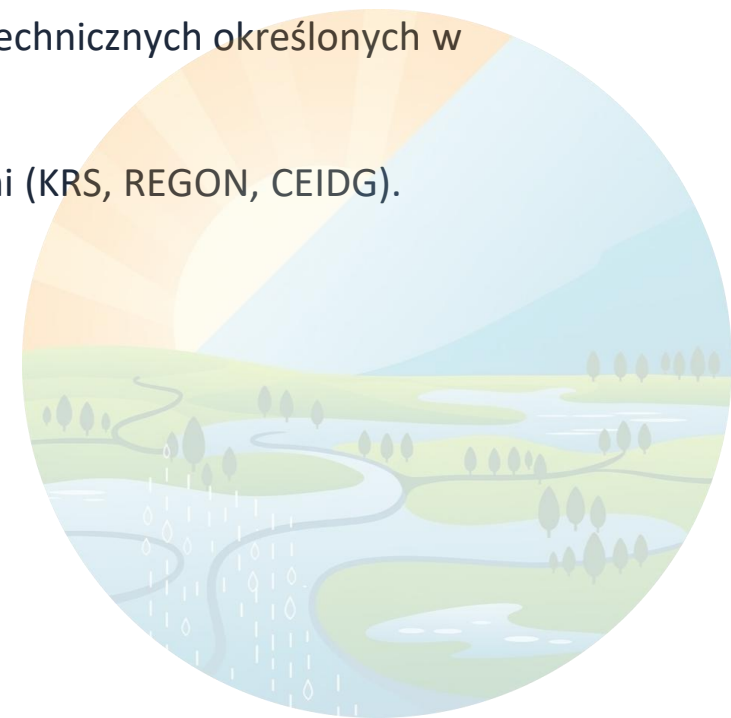

Zasada braku refinansowania projektów w pełni ukończonych przed złożeniem wniosku

Kryteria formalne i poprawność

- ✓ **Właściwy formularz i komplet podpisów:** Wniosek musi być złożony na aktualnym wzorze wniosku i podpisany zgodnie z reprezentacją prawną.
- ✓ **Kompletność załączników:** Dołączenie wszystkich wymaganych oświadczeń i dokumentów technicznych określonych w naborze.
- ✓ **Spójność danych rejestrowych:** Identyczność danych wnioskodawcy z publicznymi rejestrami (KRS, REGON, CEIDG).
- ✓ **Poprawność rachunkowa:** Brak błędów kalkulacyjnych w części finansowej wniosku.

➔ Ocena bezwzględna (Zaliczony / Niezaliczony) na podstawie dokumentacji i KRS

Wykluczenia prawne

Wykluczenia przedmiotowe

Projekt nie może dotyczyć działalności wykluczonych z dofinansowania unijnego.

Zabronione jest finansowanie m.in. paliw kopalnych oraz infrastruktury składowania odpadów.

 Rozporządzenia i wytyczne horyzontalne UE

Wykluczenia podmiotowe

Wnioskodawca nie otrzyma wsparcia, jeśli:

- Podlega sankcjom krajowym/UE (Ukraina/Rosja)
- Ma zakaz dostępu do środków publicznych
- Jest w stanie upadłości lub likwidacji

 Zgodnie z ustawą o finansach publicznych

Konkurencyjność i wybór wykonawców

Zakaz Wykonawstwa Własnego

Wnioskodawca nie może sam wykonać prac:

Zabronione jest realizowanie robót budowlanych lub dostaw systemem gospodarczym (siłami własnymi beneficjenta).

Wymagany jest transparentny wybór profesjonalnego wykonawcy z wolnego rynku.

Wolny Rynek i Ustawa PZP

Obowiązujące ścieżki zakupowe:

- **Zasada Konkurencyjności:** Dotyczy wnioskodawców niebędących zamawiającymi (podmioty prywatne, stowarzyszenia).
- **Prawo Zamówień Publicznych (PZP):** Podmioty ustawowo zobowiązane do jej stosowania (np. JST) muszą bezwzględnie przeprowadzić nabór ofert zgodnie z ustawą PZP.

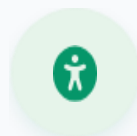
Kluczowe zasady horyzontalne UE

Zgodność z KPP

Zapewnienie pełnej zgodności z **Kartą Praw Podstawowych UE** we wszystkich fazach projektu.

Karta Praw Podstawowych

Równość i dostępność

Brak dyskryminacji ze względu na płeć, wiek czy niepełnosprawność. Zgodność z Konwencją o Prawach Osób Niepełnosprawnych.

Konwencja ONZ

Antydyskryminacja JST

Brak jakichkolwiek uchwał dyskryminacyjnych na obszarze samorządu. Wymagane oświadczenie JST.

Zasady horyzontalne UE

Wymogi ekologiczne i odporność

Zasada DNSH (Do No Significant Harm)

Projekt musi wykazać brak znaczącej szkody dla 6 celów środowiskowych m.in. bioróżnorodności i gospodarki wodnej.

Wymagana analiza i złożenie oświadczenia/analizy DNSH do wniosku.

 [Rozporządzenie w sprawie Taksonomii UE](#)

Odporność na zmiany klimatu

Dla inwestycji infrastrukturalnych o trwałości min. 5 lat wymagana jest odporność na zjawiska ekstremalne.

Weryfikacji podlega podatność na fale upałów, podtopienia, susze i gwałtowne wiatry.

 [Kryteria odporności klimatycznej KE](#)

Krajowe procedury środowiskowe

Prawo Wodne

Zgodność z celami środowiskowymi jednolitych części wód. Pozwolenie wodnoprawne lub zgłoszenie.

Ustawa Prawo wodne

Ustawa OOS

Obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko (jeśli wymagane dla danego typu budowli).

Zgodnie z ustawą OOS

Ochrona Przyrody

Wymagana pozytywna decyzja/opinia w odniesieniu do obszarów Natura 2000 lub dokument stwierdzający brak konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na obszar

Natura 2000

Ustawa o ochronie przyrody

Negatywne przykłady nasadzeń

⚠ Uwaga! Zaplanowanie w projekcie min. nasadzeń poniższych gatunków śródpolnych wyklucza projekt z dofinansowania:

Klon Jesionolistny

(*Acer negundo*)

Agresywne drzewo, które całkowicie opanowuje brzegi rzek i zbiorników, degradując rodzime lasy łęgowe i osuszając lokalną glebę.

Rdestowce

(*Reynoutria spp.*)

Ekspansywne byliny nadrzeczne, których kłocza niszczą wały przeciwpowodziowe oraz uniemożliwiają wzrost rodzimej roślinności.

Nawłocie Kanadyjskie

(*Solidago canadensis*)

Tworzą zwarte monokultury na wilgotnych łąkach śródpolnych, wypierając cenne trawy i drastycznie zmieniając stosunki wodne gleby.

➡ Zgodnie z ustawą o gatunkach obcych i listą IGO stwarzających zagrożenie

Ścieżka ze zgłoszeniem wodnoprawnym

- ✓ Wzorcowa, uproszczona ścieżka realizacji inwestycji dotyczącej budowy zbiornika małej retencji (bez pozwolenia wodnoprawnego):

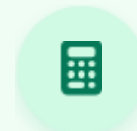
1. Parametry i Cel

Zbiornik w miejscu naturalnego spływu opadów. Powierzchnia do 5000 m² i głębokość **do 3 m** (grunt rolny) (art. 394 ust. 1 pkt. 9 ustawy Prawo wodne). Zasilanie wyłącznie deszczówką i roztopami.

2. Zgłoszenie Wodne

Brak wymogu pozwolenia wodnoprawnego. Składamy jedynie uproszczone zgłoszenie do Wód Polskich. Realizacja po 30 dniach (tzw. milcząca zgoda).

3. Dokumentacja

Kosztorys inwestorski zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii lub inne dokumenty potwierdzające rozeznanie cenowe.

4. Wniosek o Grant

Złożenie kompletnego wniosku w naborze FEKP.02.09. Dołączenie niezbędnych załączników.

i Ścieżka bez pozwolenia wodnoprawnego skraca czas przygotowania wniosku o połowę!

Ścieżka z pozwoleniem wodnoprawnym

Ścieżka dla większych inwestycji (np. większy zbiornik retencyjny lub budowle piętrzące na rowie / cieku wodnym):

1. Parametry i Zamysł

Zbiornik przekracza progi zgłoszenia (np. powyżej 5000 m²) LUB planowana jest budowa zastawki na rowie, co wpływa na bilans i przepływy wód.

2. Operat Wodnoprawny

Niezbędne jest zlecenie uprawnionemu projektantowi sporządzenia operatu wodnoprawnego (część opisowa i graficzna) oraz opcjonalnie decyzji środowiskowej (OoŚ).

3. Decyzja Wód Polskich

Złożenie wniosku o wydanie pozwolenia wodnoprawnego do właściwego Zarządu Zlewni Wód Polskich. Postępowanie administracyjne trwa zazwyczaj od 1 miesiąca do 2 miesięcy

4. Wniosek o Grant

Złożenie wniosku o grant w naborze z wymaganymi załącznikami

! Uwaga! Procedury wodnoprawne wymagają dłuższego czasu przygotowania. Rozpocznij projektowanie ze znacznym wyprzedzeniem!

Gotowość techniczna i brak pomocy publicznej

Wykonalność Techniczna

- Kompletna dokumentacja projektowa na etapie wniosku.
- Ostateczne i wymagane pozwolenia budowlane i wodnoprawne (jeśli dotyczy).
- Uregulowane prawo do dysponowania nieruchomością na cele budowlane.

 Trwałość projektu: 5 lat

Brak Pomocy Publicznej

Warunek bezwzględny naboru:

Infrastruktura nie może być wykorzystywana do celów komercyjnych.
Działalność gospodarcza może mieć charakter wyłącznie pomocniczy.

 Zgodnie z unijnymi zasadami o pomocy publicznej

Podsumowanie kryteriów

- Kryteria te **NIE SĄ PUNKTOWANE!** Mają charakter zero-jedynkowy (spełnia / nie spełnia). Każdy projekt musi bezwzględnie spełnić 100% z nich, aby przejść do oceny merytorycznej rankingującej.

Blok Formalny i Dostęp

- Prawidłowy status podmiotowy wnioskodawcy
- Zgodność terminu i miejsca realizacji (obszar wiejski regionu)
- Brak wykluczeń przedmiotowych i podmiotowych
- Brak podwójnego finansowania i zachowanie terminów

Blok Środowiskowo-Techniczny

- Zgodność z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz DNSH
- Wykonalność techniczna, rynkowa (konkurencyjność) i finansowa
- Pełna zgodność z zasadą równości i Kartą Praw Podstawowych UE
- Brak występowania pomocy publicznej / de minimis

Kryteria rankingujące (Max 10 pkt)

Metody ekosystemowe

Zastosowanie rozwiązań opartych na przyrodzie (np. strefy buforowe i roślinność szuwarowa w otoczeniu zbiornika, umocnienia skarp zbiornika przy użyciu roślinności. Wymagany opis we wniosku o powierzenie grantu.

5 PKT

Zagrożenie suszą

Lokalizacja przedsięwzięcia w powiatach narażonych na suszę (obszar powiatu nakielskiego, żnińskiego, inowrocławskiego, mogileńskiego, aleksandrowskiego, radziejowskiego, włocławskiego, bydgoskiego, toruńskiego)

4 PKT

Doświadczenie

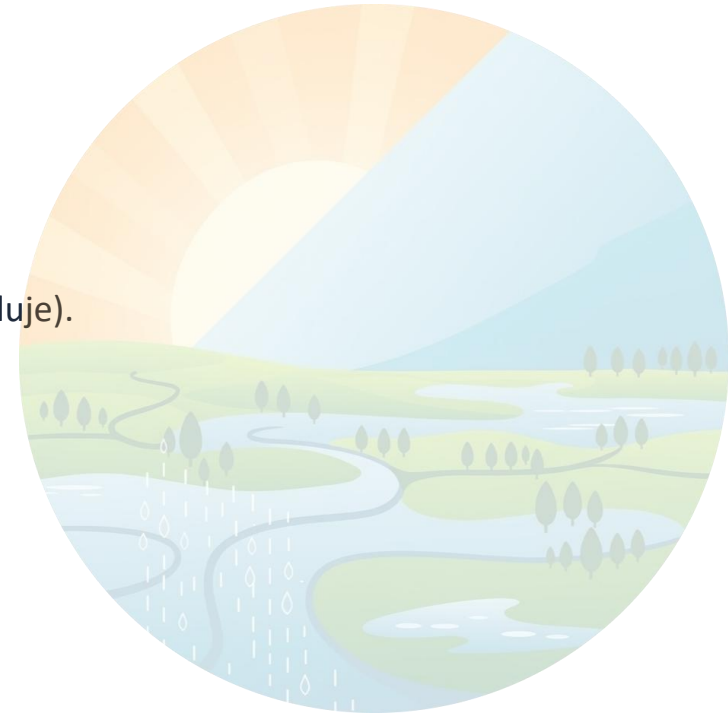
Prawidłowa realizacja projektów środowiskowych i klimatycznych ze środków publicznych.

1 PKT

Procedura szeregowania

Gdy projekty uzyskają taką samą liczbę punktów, o pozycji na liście decydują kolejno:

- **Krok 1:** Liczba punktów za kryterium rozstrzygające nr 1 (Działania ekosystemowe).
- **Krok 2:** Liczba punktów za kryterium rozstrzygające nr 2 (Obszar narażony na suszę).
- **Krok 3:** Liczba punktów za kryterium rozstrzygające nr 3 (Doświadczenie wnioskodawcy).
- **Krok 4:** Data wpływu wniosku o powierzenie grantu do siedziby beneficjenta (godzina wpływu nie decyduje).

Dziękuję za uwagę! Zapraszamy do pytań

Violetta Witkowska – Zastępca Dyrektora Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich

 Paweł Roszak

 tel.: 784 936 398

 p.roszak@kujawsko-pomorskie.pl

Paweł Roszak

 Bartłomiej Milak

 tel.: 604 781 381

 b.milak@kujawsko-pomorskie.pl

Bartłomiej Milak